

МИНИСТЕРСТВО ПРОСВЕЩЕНИЯ РОССИЙСКОЙ ФЕДЕРАЦИИ

Министерство образования и науки Республики Татарстан

Исполнительный комитет Атнинского муниципального района РТ

МБОУ «Большеменгерская ООШ»

РАССМОТРЕНО

Методическое
объединение начальных
классов

Муллагалиева З.Г.
Протокол №1 от «26»
августа 2023 г.

СОГЛАСОВАНО

Заместитель директора
по УР

Абдуллина А.Л.
Протокол №1 от «28»
августа 2023 г.

УТВЕРЖДЕНО

Директор школы

Залалиев А.Г.
Приказ №112 о/д от «29»
августа 2023 г.

РАБОЧАЯ ПРОГРАММА

учебного предмета

«Литературное чтение на родном (татарском) языке»

для 4 класса основного общего образования

для образовательных организаций с обучением на родном (татарском) языке
на 2023 -2024 учебный год

Составитель:

учитель татарского языка и литературы

Фазлиева Р.Г

Большой Менгер, 2023 г

Пояснительная записка.

Программа по литературному чтению на родном (татарском) языке разработана с целью оказания методической помощи учителю в создании рабочей программы по учебному предмету, ориентированной на современные тенденции в образовании и активные методики обучения.

Курс литературного чтения на родном (татарском) языке направлен на формирование у младших школьников первоначальных знаний о татарской литературе, интереса к чтению, культуры восприятия художественного текста; на воспитание нравственности, любви к родному краю и государству через осознание своей национальной принадлежности.

Учебный предмет обеспечивает межпредметные связи с другими учебными предметами гуманитарного цикла, особенно с учебным предметом «Родной (татарский) язык».

В содержании программы по литературному чтению на родном (татарском) языке выделяются следующие содержательные линии: виды речевой и читательской деятельности, работа с текстом художественного произведения, литературоведческая пропедевтика, творческая деятельность обучающихся, круг детского чтения.

В программу по литературному чтению на родном (татарском) языке включены лучшие образцы татарской детской литературы и татарского фольклора. При формировании содержания Программы учтены эстетическая и нравственная ценность текстов, их жанровое и тематическое разнообразие, читательские предпочтения. Произведения даны в рамках тематических разделов, обусловленных возрастом и интересами обучающихся.

Содержание программы по литературному чтению на родном (татарском) языке направлено на воспитание нравственно развитой и ответственной личности, на формирование патриотических чувств через осознание своей национальной принадлежности.

Изучение литературного чтения на родном (татарском) языке направлено на достижение следующих целей:

воспитание ценностного отношения к татарской литературе как существенной части родной культуры;

формирование грамотного читателя, который в будущем сможет самостоятельно выбирать книги и пользоваться библиотекой, ориентируясь на собственные предпочтения или исходя из поставленной учебной задачи, а также использовать свою читательскую деятельность как средство для самообразования.

Достижение поставленных целей реализации программы по литературному чтению на родном (татарском) языке предусматривает решение следующих задач:

воспитание интереса к чтению и книге, формирование читательского кругозора;

формирование и совершенствование техники чтения вслух и про себя, развитие приёмов понимания (восприятия и осмысления) текста;

формирование коммуникативных умений обучающихся;

развитие устной и письменной речи учащихся на родном (татарском) языке (диалогической и монологической);

формирование нравственных и эстетических чувств обучающихся, обучение пониманию духовной сущности произведений;

приобщение обучающихся к родной литературе как искусству слова через введение элементов литературоведческого анализа, ознакомление с отдельными теоретико-литературными понятиями;

развитие способности к творческой деятельности на родном (татарском) языке.

Содержание обучения в 4 классе.

1. Красота рядом.

Произведения, раскрывающие красоту внешнего и внутреннего мира человека.

2. Произведения для чтения.

Р. Валиев, «Яшә, көмеш кыңгырау» («Звени, серебряный колокольчик»). Г. Мухамметшин, «Хыял» («Мечта»). В. Хайруллина, «Хозурлык һәм горурлык» («Красота и гордость»). Р. Миннуллин, «Атказанган сандугач» («Заслуженный соловей»). Ш. Галиев, «Жирдә миңа ни кирәк?» («Что мне нужно на Земле?»). Ф. Садриев, «Мөгжизалы дөнья» («Волшебный мир»).

3. Татарское устное народное творчество. Мэзэки.

Татарское устное народное творчество. Народная мудрость, идеалы и представления в фольклорных произведениях.

4. Мэзэки как жанр устного народного творчества.

5. Дружба.

Произведения о дружбе, о взаимовыручке, о согласии и единстве.

6. Произведения для чтения.

Б. Рахмет, «Минем дусларым» («Мои друзья»). Р. Мингалим, «Дусларың гына булсын» («Пусть будут друзья»). Х. Халиков, «Яңа дус таптым» («Я нашёл нового друга»). Д. Аппакова, «Шыгырдавыклы башмаklar» («Скрипучие башмаки»).

7. Произведения русской литературы.

Н. Сладков, «Дуслар-ахирэтләр» («Друзья-товарищи»).

8. Книга природы.

Произведения о красоте природы родного края, об ответственности за мир природы.

9. Произведения для чтения.

З. Туфайлова, «Без утырткан урман» («Лес, посаженный нами»). Дж. Тарджеманов, «Тукран малае Шуктуган» («Шуктуган»). З. Ахмеров, «Агачлар да авырый» («Деревья тоже болеют»). А. Баян, «Яхшылык кире кайта» («Добро возвращается обратно»). Ш. Галиев, «Курыкма, тимим» («Не бойся, не трону»). Ф. Яруллин, «Серле көндәлек» («Таинственный дневник»). Р. Хафизова, «Күңел күзе» («Видеть душой»).

10. Весёлые праздники.

Произведения о календарных, народных праздниках. Народные обычаи и традиции.

11. Произведения для чтения.

Н. Гайсин, «Бүген бэйрәм» («Сегодня праздник»). Р. Хафизова, «Нәүрүз килә» («Навруз идёт»). Р. Зайдулла, «Сабантуй аланында» («На поляне Сабантуя»). Р. Миннуллин, «Әйлән-бәйлән» («Хоровод»). С. Сулейманова, «Әниләр бэйрәме» («Праздник мам»). Э. Шарифуллина, «Сабантуй». Н. Даули, «Минем кадерле әбием» («Моя любимая бабушка»). Дж. Дарзаман, «Солдат булдым» («Стал солдатом»).

12. День Победы.

Изображение в произведениях праздника Дня Победы. Дань погибшим, уважение к ветеранам, рассказы фронтовиков.

13. Произведения для чтения.

Р. Миннуллин, «Май килә» («Приближается май»). В. Хайруллина, «Билгесез солдат» («Неизвестный солдат»). М. Маликова, «Һәйкәл янында» («У обелиска»). Р. Курбан, «Жиңү бэйрәме» («Праздник Победы»). Р. Харис, «Сугыш турында сөйләшә картлар» («Старики рассказывают о войне»). Ф. Садриев, «Бабай сугышта булган» («Дед был на войне»).

14. Литературоведческая пропедевтика.

Предметные результаты изучения литературного чтения на родном (татарском) языке. К концу обучения в 4 классе обучающийся научится:

читать про себя (используя технику автоматизированного чтения) с соблюдением орфоэпических и интонационных норм;

пересказывать содержание изученных литературных произведений, указывать их авторов и названия;

обосновывать своё мнение о литературном произведении или герое, подтверждать его фрагментами или отдельными строчками из произведения; участвовать в беседе по прочитанному тексту;

делить текст на смысловые части, составлять план текста и использовать его для пересказа; пересказывать текст сжато, подробно, выборочно;

самостоятельно характеризовать героев произведений, устанавливать взаимосвязь между поступками, мыслями, чувствами героев; высказывать оценочные суждения о героях прочитанных произведений; как внутри одного, так и в нескольких разных произведениях, выявлять авторское отношение к герою;

читать наизусть 5-6 стихотворений разных авторов;

самостоятельно находить в тексте средства художественной выразительности (метафоры), понимать их роль в произведении;

создавать собственный текст на основе художественного произведения, по иллюстрациям, на основе личного опыта;

выполнять проектные задания с использованием различных источников и способов переработки информации.

ТЕМАТИК ПЛАНЛАШТЫРУ

№	Тема	Эчтәлек	Сәг. саны	Укучылар эшчәнлегенә төп төрләре
1	Матурлык минем белән (6 сәгать)	Көмеш кыңгырау мәктәпкә чакыра (Р. Вәлиев. «Яшә, көмеш кыңгырау», Ф. Садриев. «Мөгҗизалы дөнья»)	1	Эчтән уку. Әдәби текст белән эш: мөстәкыйль рәвештә укылган әсәрнең темасын һәм төп фикерен билгеләү, әсәргә карата куелган сорауларны аңлау, әдәби герой турында үз фикеренә дәлилләү, бу фикерне әсәрдән өзекләр белән раслау, текстны мәгънәви өлешләргә бүлү, план төзү һәм аны текст эчтәлеген сөйләгәндә куллану. Сәнгатьле уку: шигырьне сәнгатьле итеп яттан сөйләү. Тикшерү эше: тест биремнәрен үтәү. Сыйныфтан тыш уку: уку өчен тәкдим ителгән исемлектән китап сайлап алу
		Зәңгәр күк, алтын кояш (В. Хәйруллина. «Хозурлык һәм горурлык»)	1	
		Кошлар да китеп барды (Р. Миңнуллин. «Атказанган сандугач»)	1	
		Җирдә безгә ни кирәк? (Ш. Галиев. «Җирдә миңа ни кирәк?»)	1	
		Хыял диңгезендә (Г. Мөхәммәтшин. «Хыял»)	1	
		Матурлык минем белән (кабатлау)	1	
2	Татар халык ижаты. Мәзәкләр (2 сәгать)	Мәзәк сөйлим, тыңлагыз	1	Уку диалогы: халык ижаты текстлары эчтәлегенә караган сорауларга җавап бирү, халык ижаты әсәрләренә аермасын күрә белү. Фольклор текст белән эш: текстның төп фикерен билгеләү, әсәр геройлары турында фикер әйтү, бәя бирү. Төрле чыганаclar белән мөстәкыйль эшләү. Әдәби әсәрне интерпретацияләү: рольләргә бүлеп уку. Ижади эш: үрнәк нигезендә мәзәкләр ижат итү. Бирелгән темага проект эше эшләү
		Мәзәкләр ничек туа?	1	
3	Дуслык (7 сәгать)	Минем дусларым (Б. Рәхмәт. «Минем дусларым»)	1	Кычкырып уку: текстны сәнгатьле итеп уку. Әдәби әсәрне интерпретацияләү: рольләргә бүлеп уку. Уку диалогы: әсәр эчтәлегенә караган сорауларга җавап бирү, текстка карата сораулар, шулай ук проблемалы сораулар да, төзү. Әдәби текст белән эш: укылган әсәрнең төп фикерен билгеләү, әсәр геройларын характерлап бирү, аларның эш-гамәлләрен бәяләү, вакыйгалар эзлеклелеген күрсәтү. Мөстәкыйль рәвештә үз сүзләре белән план төзү. План нигезендә текстның (текстның бер өлешенә) эчтәлеген сөйләү. Ижади эш: фикерләүгә корылган текст булдыру, сочинение язү
		Кадрлар бүләр (Д. Аппакова. «Шыгырдавыклы башмаclar»)	1	
		Шатлык та, кайгы да уртак (Д. Аппакова. «Шыгырдавыклы башмаclar»)	1	
		Дусларың гына булсын (Р. Миңгалим. «Дусларың гына булсын»)	1	
		Яңа дус таптым (Х. Халиков. «Яңа дус таптым»)	1	
		Дуслар-ахирәтләр (Н. Сладков. «Дуслар-ахирәтләр»)	1	
		Дуслык белән көчле без (кабатлау)	1	

4	Табигать китабы (8 сәгать)	Без утырткан урман үсә (З. Туфайлова. «Без утырткан урман», Р. Хафизова. «Күңел күзе»)	1	Кычкырып уку: текстны сәнгатьле итеп уку. Уку диалогы: текстның исеме, рәсемнәр һәм ачык сүзләр ярдәмендә текстның эчтәлеген фаразлау. Әдәби текст белән эш: әсәр геройларына, аларның эш-гамәлләренә бәя бирү, геройның хис-кичерешләрен белдерә торган тел-сурәтләр чараларын күрсәтү. План нигезендә текстның эчтәлеген сөйләү. Ижади эш: хикәяләр характерындагы текстка тасвирлама һәм фикер йөртү юнәлешендәге элементлар өстәү, хикәя сюжетының алда мөмкин булган үстөрелешен (вакыйгалар хәрәкәтен) фаразлау. Сәнгатьле уку: шигырьне сәнгатьле итеп яттан сөйләү. Тикшерү эше: тест биремнәрен үтәү. Сыйныфтан тыш уку: уку өчен тәкъдим ителгән исемлектән китап сайлап алу
		Тукран малае Шуктуган (Ж. Тәржеманов. «Тукран малае Шуктуган»)	1	
		Шуктуган сабак алды (Ж. Тәржеманов. «Тукран малае Шуктуган»)	1	
		Ялгышу түгел, ялгышыңны танымау начар (Ж. Тәржеманов. «Тукран малае Шуктуган»)	1	
		Агачлар да авырый (З. Әхмәров. «Агачлар да авырый»)	1	
		Яхшылык кире кайта (Ә. Баян. «Яхшылык кире кайта»)	1	
		Шәфкатьле бала (Ш. Галиев. «Курыкма, тимим», Ф. Яруллин. «Серле көндәлек»)	1	
		Табигать китабы (кабатлау)	1	
5	Күңелле бәйрәмнәр (6 сәгать)	Бәйрәм бүген (Н. Гайсин. «Бүген бәйрәм», Ж. Дәрзаман. «Солдат булдым»)	1	Текстны сәнгатьле итеп кычкырып уку. Уку диалогы: әсәр эчтәлегенә караган сорауларга җавап бирү. Әдәби текст белән эш: мөстәкыйль рәвештә әсәрнең төп фикерен билгеләү, әсәр геройларына, аларның эш-гамәлләренә бәя бирү, геройның хис-кичерешләрен белдерә торган тел-сурәтләр чараларын күрсәтү, әдәби әсәрдән сәнгатьлелек чараларын табу. План нигезендә текстны сөйләп бирү. Телдән диалог һәм монолог рәвешендә фикерләр әйтү. Сәнгатьле уку: шигырьне сәнгатьле итеп яттан сөйләү. Проект эше эшләр. Сыйныфтан тыш уку: уку өчен тәкъдим ителгән исемлектән китап сайлап алу
		Әниләр бәйрәме (С. Сөләйманова. «Әниләр бәйрәме»)	1	
		Көяш көлә – Нәүрүз килә (Р. Хафизова. «Нәүрүз килә»)	1	
		Сабан туге, хезмәт туге, шатлык һәм бәхет туге (Р. Зәйдулла. «Сабантуй аланында», Э. Шәрифуллина. «Сабантуй»)	1	
		Әйлән-бәйлән уйныйбыз (Р. Миңнуллин. «Әйлән-бәйлән»)	1	
		Күңелле бәйрәмнәр (кабатлау)	1	
6	Жиңү бәйрәме (5 сәгать)	Май килә (Р. Миңнуллин. «Май килә»)	1	Текстны сәнгатьле итеп кычкырып уку. Уку диалогы: әсәр эчтәлегенә караган сорауларга җавап бирү. Әдәби текст белән эш: мөстәкыйль рәвештә әсәрнең төп фикерен билгеләү, әсәр геройларына, аларның эш-гамәлләренә бәя бирү, геройның хис-кичерешләрен белдерә торган тел-сурәтләр чараларын күрсәтү, сәнгатьлелек чараларының әдәби әсәрдәге вазифасын һәм әһәмиятен аңлату. Укылган әсәрнең бер кисәгенә, эпизодына сүз белән сурәт тудыру.
		Афәт килгән илгә (Р. Корбан. «Жиңү бәйрәме»)	1	
		Алтын хәрәфләр белән язылган исемнәр (М. Маликова. «Һәйкәл янында», В. Хәйруллина. «Билгесез солдат»)	1	
		Сугыш турында сөйләшә картлар (Р. Харис. «Сугыш турында сөйләшә картлар», Ф. Садриев. «Бабай сугышта булган»)	1	

		Жиңү бэйрәме (кабатлау)	1	Балалар өчен булган вакытлы матбугат – бер-ике журнал рубрикалары белән танышу. Тикшерү эше: тест биремнәрен үтәү. Сыйныфтан тыш уку: уку өчен тәкъдим ителгән исемлектән китап сайлап алу
--	--	-------------------------	---	--

Календарно-тематическое планирование

	Дәрес темасы	Календарь дата	Фактик дата	Искәрмә
1	Көмеш кыңгырау мәктәпкә чакыра (Р. Вәлиев. «Яшә, көмеш кыңгырау», Ф. Садриев. «Мөгжизалы дөнья»)	5.09		
2	Зәңгәр күк, алтын кояш (В. Хәйруллина. «Хозурлык һәм горурлык»)	12.09		
3	Кошлар да китеп барды (Р. Миңнуллин. «Атказанган сандугач»)	19.09		
4	Жирдә безгә ни кирәк? (Ш. Галиев. «Жирдә миңа ни кирәк?»)	26.09		
5	Хыял диңгезендә (Г. Мөхәммәтшин. «Хыял»)	3.10		
6	Матурлык минем белән (кабатлау)	10.10		
7	Мәзәк сөйлим, тыңлагыз	17.10		
8	Мәзәкләр ничек туа?	24.10		
9	Минем дусларым (Б. Рәхмәт. «Минем дусларым»)	7.11		
10	Кадерле бүләк (Д. Аппакова. «Шыгырдавыклы башмаклар»)	14.11		
11	Шатлык та, кайгы да уртак (Д. Аппакова. «Шыгырдавыклы башмаклар»)	21.11		
12	Дусларың гына булсын (Р. Миңгалим. «Дусларың гына булсын»)	28.11		
13	Яңа дус таптым (Х. Халиков. «Яңа дус таптым»)	5.12		
14	Дуслар-ахирәтләр (Н. Сладков. «Дуслар-ахирәтләр»)	12.12		
15	Дуслык белән көчле без (кабатлау)	19.12		
16	Без утырткан урман үсә (З. Туфайлова. «Без утырткан урман», Р. Хафизова. «Күнел күзе»)	26.12		
17	Тукран малае Шуктуган (Ж. Тәржеманов. «Тукран малае Шуктуган»)	9.01.24		
18	Шуктуган сабак алды (Ж. Тәржеманов. «Тукран малае Шуктуган»)	16.01		

19	Ялгышу түгел, ялгышыңны танымау начар (Ж. Тәржеманов. «Тукран малае Шуктуган»)	23.01		
20	Агачлар да авырый (З. Әхмәров. «Агачлар да авырый»)	30.01		
21	Яхшылык кире кайта (Ә. Баян. «Яхшылык кире кайта»)	6.02		
22	Шәфкатьле бала (Ш. Галиев. «Курыкма, тимим», Ф. Яруллин. «Серле көндәлек»)	13.02		
23	Табигать китабы (кабатлау)	20.02		
24	Бәйрәм бүген (Н. Гайсин. «Бүген бәйрәм», Ж. Дәрзаман. «Солдат булдым»)	27.02		
25	Әниләр бәйрәме (С. Сөләйманова. «Әниләр бәйрәме»)	5.03		
26	Көяш көлә – Нәүрүз килә (Р. Хафизова. «Нәүрүз килә»)	12.03		
27	Сабан туге, хезмәт туге, шатлык һәм бәхет туге (Р. Зәйдулла. «Сабантуй аланында», Э. Шәрифиллина. «Сабантуй»)	19.03		
28	Әйлән-бәйлән уйныйбыз (Р. Миңнуллин. «Әйлән-бәйлән»)	2.04		
29	Күнелле бәйрәмнәр (кабатлау)	9.04		
30	Май килә (Р. Миңнуллин. «Май килә»)	16.04		
31	Афәт килгән илгә (Р. Корбан. «Жиңү бәйрәме»)	23.04		
32	Алтын хәрәфләр белән язылган исемнәр (М. Маликова. «Һәйкәл янында», В. Хәйруллина. «Билгесез солдат»)	30.04		
33	Сугыш турында сөйләшә картлар (Р. Харис. «Сугыш турында сөйләшә картлар», Ф. Садриев. «Бабай сугышта булган») Йомгаклау контроль эше	7.05 14.05		
34	Жиңү бәйрәме (кабатлау)	21.05		